

Állaaling í Føroyum

Byrjaði at ala áll í kjallaranum

Ætlanin er nú, at P/f Fiskahúsið í Kollafirði skal framleiða umleið 25 tons av álli um árið

Tann nógva umrøðan av aling í Føroyum hevur higartil mest snúð seg um fiskaslogini laks og sil. Men tað verður eisini roynt at ala onnur fiskasløg. Eitt teirra er állur.

I dag er ein állaalistøð í landinum. Hon liggur í Kollafirði, har felagið «Fiskahúsið» við Óla Gordon Bech, skipara og 13 øðrum partaeigarum, nú roynir at fáa gongd á alingina av álli.

Men hvussu kom hetta í gongd, og hvussu ber tað til, at maðurin Óli Gordon Bech fekk áhuga fyrri hesi alingini og hvussu stendur til i dag.

Tað var m. a. við hesum spurningum, at Tíðindablaðið Sosialurin nú um dagarnar vitjaði á álla-støðini í Kollafirði, har Óli Gordon Bech var í ferð við at fódra áll.

Byrjaði í kjallaranum

Tað er umleið háltvannað ár síðani, at Óli G. Bech fór í gongd við at ala áll í kjallaranum heima í Brekkuni 5 í Havn. Vit lata hann sjálvan greiða frá.

— Eg havi leingi havt stóran áhuga fyrri aling og havi roynt at fingið mær allar upplýsingar um hesa vinnu — og kom eg so til ta niðurstøðu, at onkur føroyingur átti at roynt at ala áll eisini.

Eg setti meg í samband við állaalarar í Svøríki og í Danmark og fekk loyvi at siggja stóðir teirra og fekk alt tilfar um hesa alingina.

Hetta vóru upplýsingar um úgerð, um fódring, endurnýtslu av vatni, hitalikam o. s. fr. Og ikki minst fekk ein eina hóm-ing av, hvussu ein álla-alari ikki eigur at bera seg at. Tað var við hesi barlast, at eg fór í gongd. Ti uttan at royna tað, so kundi ein jú ikki vita, um hetta nú bar til í Føroyum eisini.

Óli Gordon Bech sigur í hesum viðfangi, at eitt er at læra til skipara, eitt annað er at duga at færa eitt skip og so at duga at fáa fisk. Sama var galdandi við eini slíkari roynd at ala áll. Nú hevði hann kunnað seg við viðurskiftini og vildi tí finna fram til, um hann nú dugdi og um tað yvirhøvur bar til.

— Eg byrjaði í kjall-

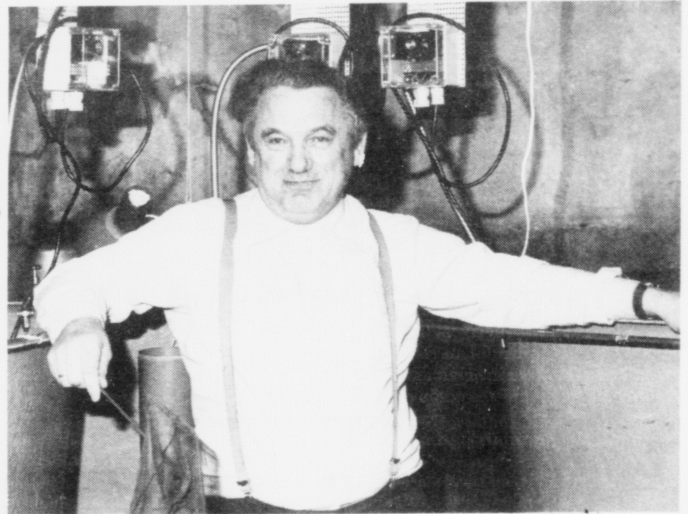
aranum heima við hús. Einkí við at gera stórri i-løgur, áðrenn ein hevði gjørt nakrar royndir fyrst. Eitt mini-anlegg varð sett upp. Tað fevndi um nøkur fá kør og so nakað av tekniskari útgerð so sum hitalikam.

100 glasállar

Fyrsta royndin varð gjørd við einans 100 állum. Ið komu úr Kollafirði og Leynum og haraftrat nakað úr Danmark. Állurin vígaði einans 0,3 gram, tá Óli fekk hann og varð beinanvegin farið undir at fódra állin. Hann fódraði á henda hátt áll í kjallaranum i umleið 8 mánaðir. Føðurið, sum brúkt varð, var toskarog.

— Tá tað visti seg at kunna bera til við 100 állum, so kundi eg fara við-ari og ala 100.000 állar, sigur Óli Gordon Bech og visir á, at nú varð stóðin flutt til Kollafjarðar.

Partafelagið Fiskahúsið varð sett á stovn við til-samans 14 partaeigarum og við einum partapeningi uppá 190.000 kr.

Óli Gordon Bech, stjóri í partafelagnum Fiskahúsið, sum er farið undir állaaling í Kollafirði

Uppá fyrirspurning hvi teir fóru til Kollafjarðar við alingini sigur Óli Bech, at teir sjálvandi eins væl kundi havt verið í Havn, men heldur fyrri, at tað er ikki rætt, at alt skal vera í Havnini.

— Vit fingi eini gomul pakkhús til leigu og hava seinni leigað kapproðrar-neystið eisini — fyribils í 3 ár, so vit hava loyst helis-purningin eina tíð fram.

Nú tað hevði vist seg at bera til í kjallaranum í Havn, varð so farið undir at seta meiri útgerð upp í Kollafirði, eitt nú fleiri stórri kør, ið vóru keypt frá Marinplast í Kaldbak. Ymisk teknisk útgerð varð eisini fingin til vega og so varð farið í gongd av álvara og i stórri mun enn frammanundan.

Umframt állin, sum varð aldur í kjallaranum í Havn, varð so eisini annar állur fingin til vega og sleptur í kórini í Kollafirði. Teir fingi tað, danir nevna «sætteál» frá eini álla-støð í Danmark og vígaði hann tá millum 5—8 gram.

Roykja állin

I dag eru fleiri túsund állar í kórnum. Teir størstu víga um 230 gram. Hetta er just tann støddin — «portionsál» — sum nógvir keyparar ynskja og er prisurin fyrri henda állin umleið 65 kr. kilo. Tá er tað sum rávora til eitt nú roykivirki. Har verður hann so góðskaður og fær eitt nógva hægri virði.

— Vit ætla ikki at selja állin sum rávora av landinum til aðrar at góðska víðari. Tað ætla vit at gera her í Føroyum, sigur Óli Gordon Bech. Hann visir á, at tað i fyrsta umfari verður okkurt roykivirki í Føroyum sum kemur at gera royndir við at roykja állin men tað er einki loyndarmál, at

felagið Fiskahúsið ynskir alla framleiðsluna, eisini roykingina at vera í Kollafirði, soleiðis at tað gevur arbeiði til fólk har í bygðini.

Avtalað er við Samfisk í Havn, at teir skulu roykja í byrjanini, og haraftrat fer alistøðin at lata nakað av álli til keyparar uttanlands fyrri at fáa vitan um, hvussu góðskan er.

25 tons um árið

Tað verður miðjað imóti at gera eina állaalistøð, sum framleiðir 25 tons av álli um árið.

Óli Gordon Bech sigur, at hetta er tann støddin, sum danir siga vera góða til eitt familjubruk og ein alistøð, ið kann vera ein góð forræting.

Ætlanin er at fáa 100.000 állar aftrat í apríl. Hesin állurin verður stórri, umleið 60—70 gram, og skal hann so fódraast til tey 230 gramm-ini og drepast á sumri 1986. Stórar partur av állinum kemur úr Danmark, men Óli Gordon Bech dylur ikki yvir, at ætlanin er at brúka føroyskan glasáll burturav, so helst slepst undan at skula innflyta állayngul.

— Vit eiga stórar nøgd-ir av glasáli, sum kunnu vera grundarlagið undir nógvum smærri állaali-støðum, sigur stjórni í P/F Fiskahúsið.

Vatnið brúkt umaftur

— Men hvussu ber tað til, at ein slík alistøð kann byggjast upp fyrri so litlan iløgupening, spurdu vit Óla Gordon Bech. Hann sigur:

— Tað er greitt, at tað skulu ikki tær stóru iløgurnar til og hetta kemst m. a. av teimum stóru teknisku framstigum,

sum eru hend viðvíkjandi upphiting av vatni og endurnýtslu av vatni.

I Kollafirði arbeiða teir eftir einum sonevndum resirkulátiónsprincippi. T. v. s. at vatnið verður brúkt umaftur og umaftur. Í hvarjum kari er ein pumpa, sum pumpar vatnið úr og i aftur karið. Samstundis verður tað reinsað og nakað av nýggjum íltaðum vatni verður tilsett. Hetta hevur við sær, at tað ber til at hava eina állaalistøð, har tað ikki er so nógva vatn, og har tað heldur ikki er neyðugt við stórum iløgum í upphiting.

Állaaling krevur umleið 20 stig heitt vatn og við at brúka vatnið umaftur, slepst undan at skula upphita nýtt vatn alla tíðina. Hetta ger eisini, at raksturin verður sera biligur.

Hvat viðvíkir eftirspurningin um eftir álli, sigur Óli Gordon Bech, at keyparamir rópa eftir álli, so her er eingin trupulleiki, heldur tvørturímóti.

Tað er tí komið hartil hjá állaalistøðini «Fiskahúsið» í Kollafirði, at tað skal geraast klárt at keypa og taka imóti stórum tali av smááli, sum skal fódraast til portionsáli.

Nýtast ikki loyvi innandura

Til tess at gera hesa ætlanina til veruleika, hevur felagið søkt Menningar-grunnin um eitt rakstrar-lán. Tann umsóknin skal viðgerast á fundi í grunninum 5. mars.

— Men hvussu er so henda állaalingin móttikin av øðrum, sum fáast við aling og eitt nú Nevndini viðvíkjandi Fiskaaling?

Til tað sigur Óli Gordon Bech:

— Lat meg fyrst gera greitt, at vit frá undanfarna landsstýri fingi at

Állur, sum er aldur í kjallaranum hjá Óla Gordon Bech í Havn. Her er hann í kari í Kollafirði. Hann vígar umleið 230 gram